

53967654-5	30/06/2016	ידיעות אחרונות - ממון	עמוד 8	1	25.65x34.24
פרופ' יולי תמיר מכללת שנק - 1988					

"ההשכלה הגבוהה כבר לא מחלצת אנשים מעוני"

פרופ' יולי תמיר מאוהבת במכללת שנק, שבה היא מכהנת כנשיאה ושנבחרה לרשימת עשר המכללות הטובות בעולם לעיצוב אופנה • מה שמטריד אותה הוא הפערים הכלכליים והחברתיים בישראל, והיא בטוחה שהשינוי יגיע וכך גם חילופי השלטון, כי "השטח רוחש"

מאת תלם יהב

המדינה צריכה שתהיה לה מדיניות תעסוקה ומדיניות שכר הוגן. בסופו של דבר זה לא עוזר רק לחנך אנשים ולתת להם תארים, אם אין להם איפה לעבוד". פרופ' יולי תמיר נשיאת מכללת שנק בר"ג, סבורה שבישראל יש דבר כזה, "עורף השכלה".

את תמיר (62) רובנו זוכרים בתור שרת החינוך בממשלת אולמרט, אולם בשש השנים האחרונות היא בשנק – ונהנית מכל רגע. ועדיין, בראיון איתה, שנערך לרגל בחירת "שנקר" לאחת מעשר המכללות הטובות בעולם לעיצוב אופנה, נראה שלמרות שעזבה את הפוליטיקה – הפוליטיקה לא עזבה אותה. הראיון מתחיל בסיפור האהבה עם המכללה, אבל גולש באופן בלתי נמנע למחוזות אחרים.

"שנקר" היא מקום בלתי צפוי וזה מה שמקסים בו", היא מספרת בעיניים בורקות. "הכיף הכי גדול הוא סתם לכהות במסדרונות ולהיתקל בפרויקטים ייחודיים. אני אף פעם לא יודעת מה אמצא מעבר לפינה. בגלל שזה מקום מאוד יצירתי וייחודי גם הסטודנטים מאוד איכותיים ונוצרה פה פנינה קטנה".

דרישות הקבלה לשנקר גבוהות יחסית וגם בתקופת הלימודים עצמם ידוע בית הספר בתובענותו הרבה. "זה אכן בית ספר תובעני והוא לא מתפשר על שום דבר", מודה תמיר. "קשה להיות פה סטודנט אבל זה מצדיק את עצמו. הסטודנטים שלנו לעיצוב וגם להנדסה הולכים למקומות הכי טובים שיש".

אין התנגשות בין תחום הומאני בעיצוב הנדסה ובין תחום הומאני בעיצוב? "אנחנו משקיעים המון מאמץ לקרב את שני עולמות הידע האלה. אין היום מעצב שלא צריך לשלוט במגוון רחב של תוכנות ויכולות טכניות וגם מהנדס סים צריכים להבין במוצרים ובעיצוב". לדבריה, חלק משמעותי מההכונה של שנקר הוא לתוך עולם ההייטק. "כל אפליקציה וכל קוד שאתה כותב בסוף אתה רוצה שזה יהיה 'וור פריי' דלי'. העיצוב יקבע אם אנשים יקחו את

"ההשכלה הגבוהה בעתיד תיראה כמו שנקר. תהיה מחוברים לשטח, לתעסוקה. היא תהיה רבת תחומית ותלמד להשתנות יותר מהר. לכן זה סטארט אפ אקדמי"

המוצר שלך או של מישהו אחר". ואין חשש שזה מפקיע את העיצוב לטובת התחום המסחרי? "אמנות היא משהו שעומד בפני עצמו. עיצוב זה אמנות ולא רק לצורכי מסחר. וגם, היום התפישה היא שכרי לבדוק אם בית ספר הוא טוב אתה רואה איזה פרויקטים חברתיים הוא עושה".

מה כל כך ייחודי בשנקר? "אני חושבת שאנחנו בונים פה מודל של השכלה גבוהה שהוא אפקטיבי לעיתים. ההשכלה הגבוהה בעתיד תיראה כמו שנקר. תהיה מחוברת לשטח, לתעסוקה. היא תהיה רבת תחומית, פתוחה, היא תלמד להשתנות יותר מהר. לכן זה סטארט אפ אקדמי. לא יכול להיות שכל העולם מדבר על 'סטארט אפ' ניישן ובאקדמיה כל שינוי לוקח עשר שנים. חוסר ההלימה בין עולם 'הסטארט אפ' ובין עולם ההשכלה ייסגר".

"הדור הנוכחי פרגמטי"

תמיר, שכינה כשרת החינוך מטעם מפלגת העבודה בממשלת אולמרט, משחררת תובנות על העולם האקדמי והחינוכי בישראל. לאחרונה פירסמה ספר בשם "מי מפתח משוויין", שבו היא מתארת כיצד ההשכלה הגבוהה מתרחבת, ובניגוד למה שכולם ציפו שהיא תחליף אנשים מעוני היא הופכת הרבה אנשים עם השכלה לעניים. ההסבר שלה הוא ששוק העבודה לא התפתח כמו שוק ההשכלה הגבוהה.

"בכל העולם מעמד הביניים נשחק. זה תהליך גלובלי. נורא קל לשנוא את הממשלה ואת הטייקונים ואת העשירים, אבל זה לא משקף את התהליך"

"העולם השתנה וההזדמנויות השתנו ויש הרבה יותר אנשים עם תואר יש הרבה יותר הרבה אנשים – אלא ששוק העבודה לא השתנה באותו הקצב".

איך עולם האקדמיה נראה היום לעומת עשר או 20 שנה קודם לכן?

"אני חושבת שכמו שכולם יודעים היום, התחלנו במהלך טוב – הנגשה של ההשכלה הגבוהה – ועברנו לשלב של עורף השכלה גבוהה. היה חלום כזה שכל אחד צריך להיות עם תואר אקדמי מי וצריך רק להרחיב ולהרחיב. צריך להבין, בכל העולם המערבי נוצר עורף השכלה גבוהה ובישראל במיוחד. מספר הסטודנטים בישראל יפחת.

"חשוב לבצע תהליך של הרחבת ההשכלה הגבוהה אבל אי אפשר להניח שזה יקרה בתהליך שהוא לא הדרגתי. עברנו את הגל שבו כולם צריכים תארים אקדמיים ואנחנו בעולם חדש שצריך

ריך להיערך אליו". ויש גם את העניינה במעמד האוניברסיטאות.

"האוניברסיטאות תמיד ראו עצמן עם אוריינטציה למחקר וידע כללי. הדור הנוכחי הוא פרגמטי. הוא רוצה לעבוד ולהתפרנס. יוקר המחיה מחייב אנשים להתפרנס. זה לא פינוק, זו חובה. לכן גם ההשכלה במכללות ממשיכה להתרחב ובאוניברסיטאות פוחתת".

בשנים האחרונות יש תחושה של הסתה נגד האקדמיה. "ההסתה הזו מכווערת. בסך הכל האקדמיה היא מקום חיוני לחברה שרוצה להתפתח. חופש הביטוי מאוד משמעותי בשנקר והוא נמצא בסכנה. תפקידי להגן על חופש הביטוי וזה לא פשוט לפעמים, אבל אני עושה את זה כי זה לב ליבו של התהליך".

"צריך להעלות מסים"

בראיון היא מספרת שלשנקר מגיעים תלמידים רבים המצויים במצוקה כלכלית. "יש פה תלמידים שאנחנו נותנים להם ארוחה חמה. מערכת החינוך לא יצרה את העוני. הוא קשור לשכר המינימום ולפערים בהכנסה".

ואפשר לתקן את הפערים? "צריך רצון חברתי מאוד גדול וב"עניי תיקון האמיתי הוא תיקון בשכר בשוק העבודה. במיסוי. אי אפשר ולא צריך ליצור אפס פערים אבל זה שירא עומדת בראש צמרת הפערים

תמיר על מדרגות שנקר. עדיין אוהבת את מפלגת העבודה | צילום: צביקה טישלר

יולי תמיר ת.ז.
גיל: 62
מצב משפחתי: אלמנה. אמא ל-2 וסבתא ל-2 (השני נולד לפני 3 חודשים)
מקום מגורים: תל אביב
תחביבים: קריאה ושחייה
קוראת כרגע: "דוח מהפנים" מאת פול אוסטר
מקריאה לנכדים: "ארץ יצורי הפרא"
סדרת טלוויזיה: "האישה הטובה"
הטעם באופנה מאז ההצטרפות לשנקר: השתפר פלאים
עוד משהו שלא ידעתם: יודעת לבשל אוכל הודי איכותי

החברתיים והכלכליים זה מביש. יש מהלכים של מיסוי ושכר המינימום, ויש מהלכים של יצירת מקומות עבודה".

ולא הפוליטיקאים יצרו את הפערים? "הפערים נוצרים כתוצאה מהרכב מאוד סיכות. אבל אני חושבת שזו תזה פשטנית, שהמדינה יצרה את הפערים. מצד שני, זה לא משררר את הממשלה מלתקן אותם. בכל העולם מעמד הביניים נשחק. זה תהליך גלובלי. נורא קל לשנוא את הממשלה ואת הטייקונים, אבל זה לא משקף את התהליך. התהליך האמיתי הוא במקום אחר לגמרי. צריך להעלות מיסוי ולתת שירותים חברתיים יותר טובים ולתת יותר תמיכה לחלשים ולהעלות שכר ולצמצם את הפערים בהכנסה. אבל בוא נגיד את האמת: התהליכים לא תחזיקו אך ורק לחינוך אלא בכלל לכל מעמד החברה הישראלית והפערים החברתיים".

המפלגה שבה צמחת תוכל לתקן את הפערים הללו?

"אני לא יודעת אם זו תהיה המפלגה, אבל אנחנו נראה חילופי שלטון. הרוח משתנה. מפלגה בסופו של דבר היא כלי לעשות שינוי חברתי". לדבריה, היא אוהבת את מפלגת העבודה וחבל לה שהיא כמשבר, אבל לא פוסלת תמיכה במהלך חיצוני למפלגה, "אם אראה שינוי חברתי מכוחות של אנשים שמבינים שהעולם צריך להשתנות. אם זה יהיה מפלגת העבודה או קורנגלומרט של מפלגות זה פחות חשוב".

איך זה יקרה?

"יש המון אנשים טובים וראויים שחיים שחייבים להתחיל לעשות משהו ויום אחד זה יפרוץ. אין לי מדר מדויק מתי אבל אני יודעת שהשטח רוחש".